

## מסורת הש"ס

א) [נעיל מו: ושי"ג],
ב) [שיזבין סג: ושי"ג],
ג) [נעיל מה: ו] ד) קדושין טו.
ו) [שי"ג, ט] [קדושין יג],
ו) [שס ת. כח: לעיל מו:],
ז) [רות ד, ח] [שי"ג],
ח) [ונביטין דף מ. מיימי בשם שי"י דמכ"ש בכליו של קוה].
העמק מתלמי גירסאות, י) ויע"י הטיב מוס' גיטין לט: בסד"ה משום דהוי',

❖❖❖

**תורה אור השלם**

1. וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקים כל דבר שלף איש געל' ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל:
רות ד ז
2. לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם המר ימירנו ודקה הוא ותמורתו ידקה קדש לא ייקרא כו'
3. לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב ואם המר ימיר בהמה בהמה ודקה הוא ותמורתו ידקה קדש:
ויקרא כו י

❖❖❖

### הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה מי סברת (דלמא) מו"מ י"ג ס"א דאית:

❖❖❖

### הגהות מהר"י לנרא

א) תוס' ד"ה בכליו של מקנה כו' דהא מקרא ליק'.
י"ב י"ל משקף איש נעלו, נוכל נתן לבועי, ויע"ן בתוס' גיטין דף לט ע"ב ד"ה משום:

❖❖❖

**לעזי רש"י**

אשכנזי"ש [אישטנצילי"ש].
ניצוצות.

❖❖❖

### רבינו חננאל

אמר רבא אמר רב הונא נתן לו מטבע ואמר לו מכור לי פרתך באלו הדמים נקב הפרה אצ"פ שלא משכח קנאה ויש לו עליו אונאה כלומר ואמרי' פשיטא דמיס ואין מקפיד עליהן כלומ' נתן לו מעות ולא דייקא אם שוה המקח אלו הדמים שנתן לו או לאו אלא נתנ' סתם.
הא אמרי' כי האי גזוזא כחליפין דמי קני אלא אי יתיב בתורת חליפין ומדקדק אם שוה המקח הדמים הללו אם לאו מאי בדמים הן ולא קנה או חליפין הן וקנה.
ופשטה דרב אבא בר אבהו מהא דתניא הרי שהיה תופש פרה ועומד ובא חבירו ואמר לו פרתך בכמה אמר לו לחמור אני צריך אמר לו יש לי חמור שאותן לך פרתך בכמה בכך וכך חמורך בכמה בכך וכך משך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפ' למשוך את החמור ומת לא קנה בעל החמו' את הפרה ומתניתא כגון דאמר לי אבל היכא דאיכא משיכה גמורה כחליפין דמי שכיין שוכה זה נתחייב הלה בחליפין ובלבד שעשאוּ דמים לשניה'.
ואקשינן על רב הונא דאמר מכור לי באלו קנה וכי מטבע נעשה חליפין.
ופרק' רב הונא

**ויש לו לחבירו עליו דין אונאה.**

שפחתו שמות: **כחליפין דמי**. ולקמיה פריך והא אין מטבע נעשה חליפין: **דמכור לי קאמר**. לשון ממכר ולא לשון חליפין: **פשיטא לן דמים ואין מקפיד עליהן**. נתן לו מעות או חפץ שצביל חפץ

**אחר בתורת דמים** ולא הקפיד עליהן

**לראות אם ישנן כדי שוין: הא אמרינן דקני**. בלא משיכה: **חליפין ומקפיד עליהן**. נתן לו חפץ בחפץ בתורת

**חליפין לקנות כדין קנין שקוין בסודר** וזה מקפיד לראות שיהא הסודר שוה

**כל כך: מהו**. מי קנו תרווייהו במשיכה דחד מיינייהו או דלמא הואיל

והקפיד עליהם הרי הן כדמים והוי

להו מעות ואין קונות עד שימשוך גס

**השני: פרסך למא**. הבאת בשוק:

**אמר רבא אטו חליפין**. דקרא:

**שפוטני עסקינן**. בלא קפדי לדעת

שיהו שוות קלת דמים שייטצ צעיניו

לתת לו את שלו כנגדו ואפי' הכי

**קאמר קרא דקנה: לימא קסבר**

**רב הונא כו'**. דהא יהיב טעמא

למתיה משום דכחליפין דמו:

**סבר לה כרבי יוחנן**. כלומר אין

מטבע נעשה חליפין והכי ללא

**חליפין** ויניהו אלא דמים דהא מכור

לי קאמר ודמים כי האי גזונא קנו

בלא משיכה כחליפין דקנין סודר

משום דזניני בלא שכיח ויניהו וכרבי

**יוחנן כו': אטון הכי מפניטו לה**.

לדבד הונא דמספקא לכו אי סבר

ליה מטבע נעשה חליפין ואס ללא

ודמיתו דחוי צטלמא: אגן. כהניא

מתנינן רבא רבא צבדי הכך רבנן

דלעיל (דף מו.) וכן אמר רב הונא

כו' ולא מספקא לן הכא מידי דודאי

טעמיה משום דס"ל כרבי יוחנן הוא:

**במה קונין**. קנין חליפין דכמיב

דקרא שלף איש נעלו' מי שלף

ונתן: **דליהו מקנה קונה**. את הכלי:

**קא קני ארעא אגב גלימא**. הנותן

קרקע לחבירו צבני סודר והמקבל

מתנה מושך הסודר מיד הנותן ונקנה

לו הקרקע עם הסודר במשיכת

הסודר שקנה במשיכה: **א"כ הוו**

**לכו קרקעוּס נקנין עם מטלטלין**.

במשיכה דצבר שהוא קנין למטלטלין

ואינו קנין לקרקע: **נכסים שאין**

**לן אחריות נקנין עם נכסים שיש**

**לן אחריות**. בצבר שהוא קנין

לקרקע ואינו קנין למטלטלין כדקמני

בכסף ובשטר ובחזקה: **מפיק לאפך**

**פולסא דנורא**. גילגולות של אור

**אשטננל"ש** שהן עגולות כפולסא

**דאמרי' לקמני** אסימון פולסא. ולשון

**שמתא קאמר** ליה שחשדמו צוו:

**מי סברס**. א) דלמר ליה

**אגב שעל ידי משיכת הכלי** שנקנה

לו במשיכה יקנה לו הקרקע עם

הכלי אין אלו אלא כחליפין כאליו

זה מוסר לו חפץ אחר תחת

קרקע ומהו מסירתו הנאת קצלתו

ממנו מתנה הכלי שחשצו לקבל

ממנו מתנה נוח לו כאליו ונתן

לו זה הקונה מתנה רצה וגמר ונתן

ומקנה לו הקרקע: **גאולה זו מנירה**.

שמכר לו מכירה גמורה דדמים ולא

קיבל מעות וצאין לקיים דברי

## הזהב פרק רביעי בבא מציעא

## מו.

**ב"ר חליפין מיקפד קפדי**. שיהו שוין קלת ולפעמים שיהו שוין כמו החפץ גופיה ואפילו כשאינו שוה בחפץ שכנגדו קנה:

**רב הונא סבר בר' יוחנן**. ומיירי בתורת דמים ולעיל ה"פ והני דמים כיון דלא שכיחי כחליפין דמו: **בבב"ר** ש"ל מקנה.

י' דוקא צכליו של מקנה ולא צכליו של

קונה ולא דהא מקרא יליף לקמן ואי

לוי סבר אין מטבע נעשה חליפין וכן

פירי היינו טעמא דצעי הנאת קבלת

דצר חשוד דומיא דנעל ולא מטבע

ופירי': **גאולא** זו מכירה וכן

הוא **אומר אם לא ינאף ונמכר**.

וקשה לר"ת דלדרכה פסוק זה מוכיח

דגאולה אינה מכירה אלא גרס לא

יגאל דכתיב צמעשר צהמה ואמרינן

צפ' כל פסולי המוקדשין (צבורות דף לב.)

דהאי לא יגאל לא ימכר הוא דאינו

נמכר לא חי ולא שחוט ומפרש ר"ת

גאולה זו מכירה ולרבי יוחנן גאולה

בכסף ולר"ל במשיכה תמורה זו

חליפין של שוה צשוה דמהני לביע

אפי' צפירי לקיים כל דצר לצבות

אינו שוה צשוה למר אף צמטצע

ופירי ולמר דוקא צכלי:

**קונינים בבב"א אף פ' שאין בו שוה פרוטה**. ואפי' צפ'

כל שעה (פסחים דף לב: ושם ד"ה ואין)

אמרינן גבי ונתן לכהן את הקדש דאין

נתינה פחות משוה פרוטה וה"ל כתיב

ונתן לרעהו וי"ל דהסם היו משלומין

שגזל ההקדש הלכך לינתהו פחות

משוה פרוטה כמו גבי מעילה דהוי

משלומין אצל נתינת מנעל הוא לרעהו

ולא נתינת ממון וכן ונתן צידה דרעו

היו נתינת גט ולא נתינת ממון

כדלמר פ' שני דגיטין (דף כ. ושם ד"ה

דלמא) כתצו על איסורי הנאה כשר

וכן (חולין דף קא:ׁ) נתינת תרומה

דחטה אחת פוטרת את הכרי וגבי

סיכה דכתיב ואשר יתן ואיכא למי"ל

(כריתות דף י:ׁ) דהוי צכל שהוא אפי"ל

דמעילה היא היינו משום דכתיב סיכה

דמשמע צכל שהוא ומי"ד צכית סבר

כרצנן דלצא שאלו דלמרי נתינה

צכית כור שאלל תרומה וגבי

לצונה דצעינן כזית צפיק כל

המנחות (מנחות דף עט: ושם ס. ד"ה מי)

משום דשני מלשון שימה דלחמיל

**זיה: לאפוקי חצי רמון וגבי**

**אגוז דלא**. וסודר דג' על ג' וצ

דלמר לעיל פ"ק (דף יז.) דכמאן

דפסיק דמי חשיב דצר מוסיס:

**מרוקא**

**י** וזאת לפנים בישראל ועל הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר שלף

איש נעלו ונתן לרעהו גאולה זו מכירה וכן הוא **אומר** <sup>2</sup>לא ינאל תמורה זו

חליפין וכן הוא **אומר** <sup>3</sup>לא יחליפנו ולא ימיר אותו לקיים כל דבר שלף איש

נעלו ונתן לרעהו מי נתן למי בועז נתן לגואל רבי יהודה **אומר** גואל נתן לבועז

תנא <sup>6</sup>יקונין בכלי אע"פ שאין בו שוה פרוטה אמר רב נחמן לא שנו י'אלא

בכלי <sup>7</sup>אבל בפירי לא רב ששת אמר אפילו בפירות מאי טעמא דרב נחמן

אמר קרא נעלו נעל אין מידי אחרינא לא מאי טעמיה דרב ששת אמר

קרא לקיים כל דבר לרב נחמן נמי הכתיב לקיים כל דבר ההוא לקיים כל

דבר דנקנין במנעל ורב ששת נמי הכתיב נעלו אמר לך רב ששת מזה נעלו

דבר המסויים אף כל דבר המסויים לאפוקי חצי רמון וחצי אגוז דלא אמר רב

ששת בריה דרב אידי כמאן כתבינן האידינא במנא דכשר למקניא ביה במנא

י'לאפוקי מדרב ששת דאמר קונין בפירות דכשר לאפוקי מדרשמואל דאמר קונין

**במרוקא**

**מרוקא**

דלית הלכתא כמאן דאמר בכליו של מקנה. וגרסי' טוב בנדרים פרק השותפין דסודרא קני על גנות להקנות

הוא וכו' כמעשה דבית חורון. תנא קונין בכלי אע"פ שאין בו שוה פרוטה אמר רב נחמן לא שנו

אלא בכלי אבל בפירות לא מי"ט שלף איש נעלו כתיב כלי בעינן שהוא כנעל אבל פירות לא. ואסיק'

כמאן כתבינן האידינא במנא לאפוקי מדרב ששת דאמר אפילו בפירי. דכשר לאפוקי מדרשמואל דאמר קונין

### עין משפט

### נר מצוה

**כו** א מיי פ"ג מהל'

מכירה הל' צ סמג

לחין קיג טוש"ע ח"מ סי'

רמז סעף יט:

**בח** ב מיי שם פ"ה הל'

א סמג עשין פז

טוש"ע ח"מ סי' רג פ"א:

**בב** ג מיי שם הל' צ

טוש"ע שם סעי' ב:

ד נמיי שם פ"ו הל' א

טוש"ע שם סעי' א ג:

ל ה מיי שם פ"ה הל' ה

והל' ון סמג שם

טוש"ע ח"מ סי' קנה

סעף א ב:

**לא** ו מיי שם פ"ג הל' ח

סמג שם טוש"ע ח"מ

סי' רצ סעי' א:

**לב** ז מיי שם פ"ה הל' ו

סמג שם טוש"ע ח"מ

סי' קנה סעי' ב:

לז ח מיי שם פ"ו הל'

א סמג שם טוש"ע שם

ופי' רג סעף א:

לד ט מיי שם פ"ה הל'

ח ועי' בהשגות

ובמדין משנה סמג שם

טוש"ע ח"מ סי' קנה

סעף ב:

❖❖❖

### מוסף רש"י

נכסים שיש להם אחריות. היינו קרקעות, שאתיות כל אדם הלוה והטעה צמחיו עליהן, לפי שקיימין ועומדין לשיכון נסמכין עליהן (קדושין כו.), נכסים שאין להן אחריות נכסין עם נכסים שיש להן אחריות. אם מכר מטלטלין עם קרקע, כיון שקנה לוקח את הקרקע צלחלח משלטה קנינים נקנים (טעם)

המטלטלין עמה (טעם)

שהמטלטלין אין נקנין אלא במשיכה וקרקע נקנה בכסף

ואס מכר לו קרקע ומטלטלין יחד, כיון שנתן

דמי הקרקע או מסר לו שטר מכירת קרקע או

החזיק בקרקע מדעת מוכר,

נקט המטלטלין בלא משיכה (ב"ב כו.).

❖❖❖

### רבינו חננאל (המשך)

(כבר נתמכן) [כרי"ן] סבירא

ליה דאמר דבר תורה

מעות קונות וכו'. ובי האי

גזונא דלימא ליה מכור לי

באלו לא שכיחא. ומילתא

דלא שכיחא לא גזרו בה

רבנן. במה קונין רב אמר

בכליו של קונה ולוי אמר

בכליו של מקנה. כתנאי

וזאת לפנים בישראל על

הגאולה ועל התמורה וגו'

גאולה זו מכירה כדכתי'

ואם לא ינאל ומכר

בערכך. תמורה זו חליפין

שנא' לא יחליפנו ולא

ימיר אותו וגו' וקני

כל דבר שלף איש נעלו

ונתן לרעהו וזאת התעודה

בישראל מי נתן למי בועז

נתן לגואל ור' יהודה

אומר גואל נתן לבועז.

רב כתי"ץ ולוי כר' יהודה.

והלכתא כרב דגרסי' בפ'

השולח גט הלכה עבד

שנשבע ופדאוהו (דף טז

ע"ב). עבדו עובדא בהאיא

אמאא דהוה [מרת] שכיב